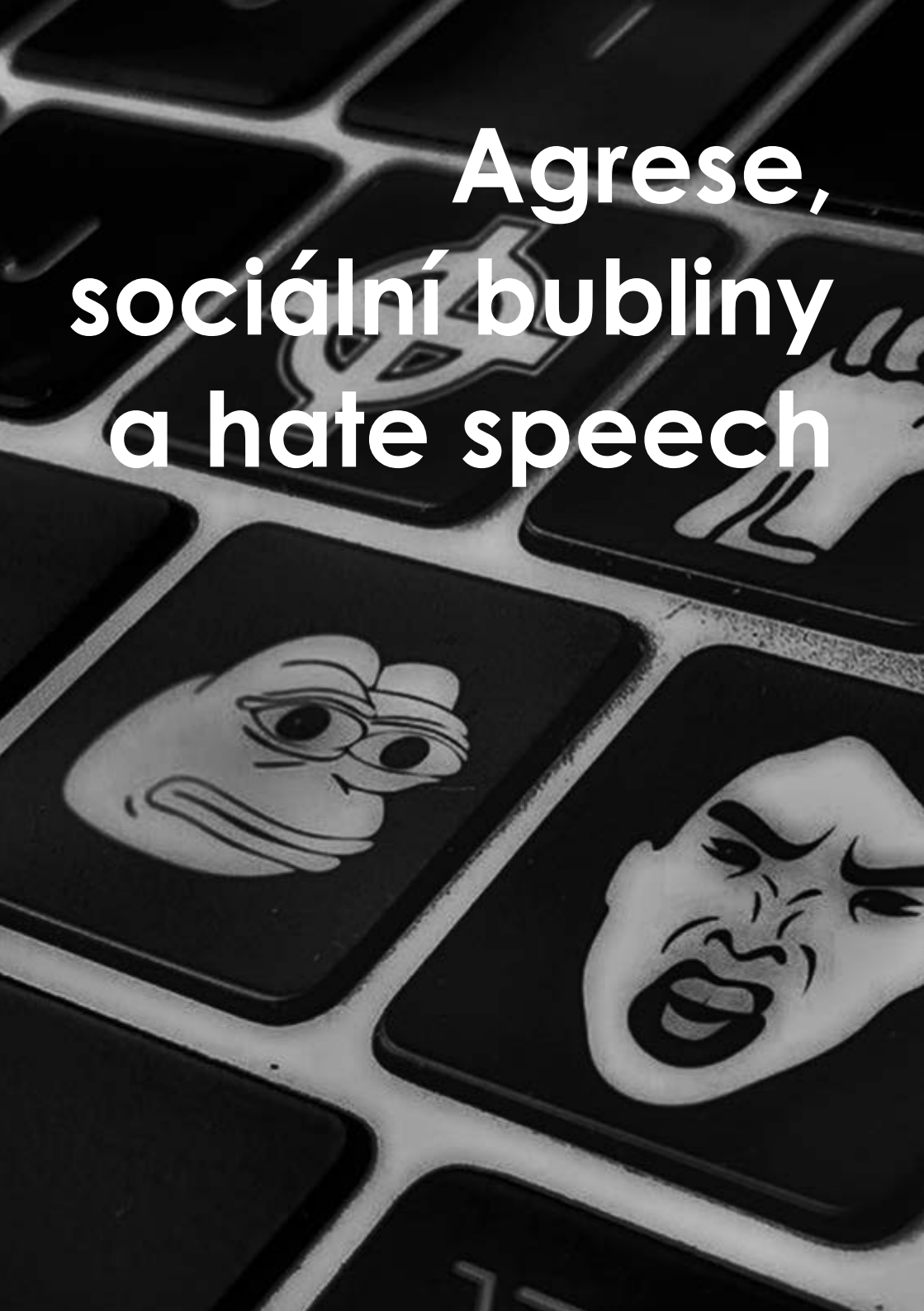

Agrese, sociální bubliny a hate speech

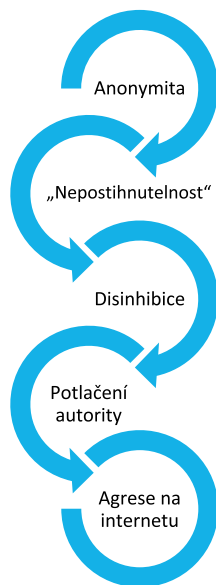
Příběh

Stodmnáctiletý Aleš navštěvuje střední školu. Studium ho příliš nebaví a dokonce hrozí, že propadne. Jeho rodiče se o něj nezajímají a často se hádají. Aleš hledá útočiště na internetu, kde tráví většinu svého času. Během brouzdání po internetu se dostane až do extremistických skupin. Zprvu spíše kvůli zajímavosti a nudit. Později však najde v těchto názorech zalíbení, a především najde skupinu lidí, do které se cítí, že patří. Jediné, co přijde rodičům divné, je, že se chlapec již příliš nestýká se svými starými kamarády. Postupně se radikalizuje, až se dostane do stadia, kdy začne fyzicky napadat lidi s odlišným názorem a skončí ve vazbě.

Agrese na internetu

Na internetu máme do značné míry **možnost skrýt svou identitu**. Můžeme si to dovolit více než v offline světě a často zde děláme věci, které bychom jinak nedělali. Některé jedince to může vést k tomu, že budou jednat agresivněji s **vědomím, že zůstanou bez postihu**. S touto anonymitou souvisí také **disinhibice – ztráta zábrán v komunikaci**, která se projevuje například tím, že na internetu často uděláme nebo napíšeme věci, které by byly v reálném světě nepřijatelné. **Domnělého bezpečí internetu** využívají i útočníci, kteří by v reálném světě neměli fyzickou převahu. Dochází i k **potlačení autority**, k pocitu „všichni jsme si rovni“. Nevíme, jaký společenský status má osoba, se kterou si píšeme, mizí obavy z otevření se před někým, kdo má v realitě vyšší společenský status, než je ten náš.

Sociální bubliny

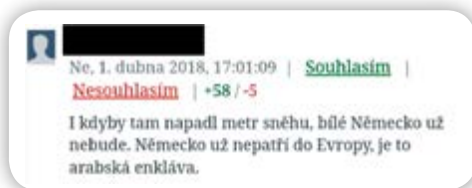
Sociální bubliny představují uzavření člověka do sociální skupiny s podobnými názory. Nalezneme je i ve fyzickém životě. Každý z nás se častěji obklopuje lidmi, s nimiž si rozumí – sdílí s nimi názory, hodnoty a postoje. Sociální sítě tento trend dále posilují, pomáhají uživateli obklopit se podobně smýšlejícími lidmi a jejich algoritmy mu servírují informace odpovídající jeho světonázoru. Tato kombinace může vést k tomu, že člověk zůstane uzavřený ve své „názorové“ bublině a ztratí nadhled a schopnost vést diskusi s názorovými oponenty. To může vést až k odcizení, segregaci, prohlubování společenských rozdílů a intoleranci k odlišným názorům.

Hate speech

Hate speech neboli nenávistný projev vnitrostátní právo nedefinuje. Obvykle jím chápeme takový typ verbálního projevu, který je vyvolaný předsudky a stereotypy vůči určité skupině lidí.

Důvodem nenávisti může být například barva pleti oběti, její národnost či etnická příslušnost, pohlaví, sexuální orientace, víra, náboženství či věk. Hate speech můžeme zařadit pod širší kategorii násilí z nenávisti, kam spadají krom fyzických také slovní útoky motivované nenávistí vůči určitým zranitelným skupinám. Nenávistné útoky mohou naplnit skutkovou podstatu některých trestných činů ve smyslu trestního zákoníku.

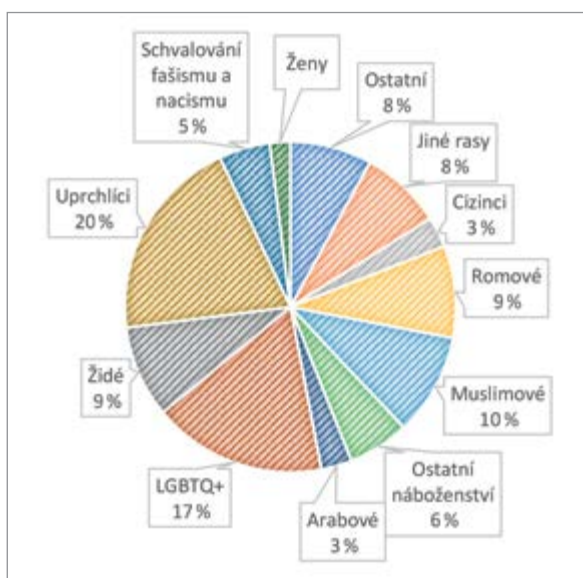

Právní přesah

Zveřejňování nenávistných příspěvků je v první řadě porušením smluvních pravidel samotných sociálních sítí, na kterých jsou nejčastěji zveřejňovány. V případě nalezení podobného příspěvku je správné jej nahlásit správčům, kteří jej odeberou. V případě závažnějších nebo opakovaných nenávistných projevů je na místě zdůraznit, že se jedná o trestný čin podle trestního zákoníku. Může jít například o § 355, 356 nebo 405.

„Kdo veřejně podněcuje k nenávisti k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob nebo k omezování práv a svobod jejich příslušníků, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.“

Četnost pachatelů kyberšikany nebo jiných forem agrese vůči dětem

Zdroj: České děti v kybersvětě, Projekt E-bezpečí 2019

Prevence

- komunikace, výchova v rodině k toleranci vůči druhým
- respekt k odlišnostem a odlišným názorovým skupinám
- „svoboda jednoho končí tam, kde začíná svoboda druhého“
- pozitivní výchovné vzory, se kterými se mohou mladí lidé ztotožnit a mohou ovlivňovat jejich názory
- snaha o objektivitu, vědomé posuzování a vyhodnocování informací založené na ověřených a ověřitelných faktech
- pozor na sociální bubliny
- upozornění na právní přesah v případě ztráty zábrán
- **k nenávistným komentářům přistupujte racionálně a pokud se zapojíte do diskuse, tak nepodléhejte emocím!**

Často kladené otázky, doporučení, úkoly a zdroje

FAQ: Sociální bublina jako „komnata ozvěn“?

Sociální bubliny často fungují jako „komnata ozvěn“. Ta představuje fenomén, kdy se skupina osob vzájemnou komunikací utvrzuje ve svých názorech. Názory shodné se opakovaním zesilují (vrací se jako ozvěna), zatímco odlišné názory jsou zeslabovány či přímo vyloučeny. Komnaty ozvěn nemusí být tak negativní, jak se prezentuje.

„Když se ale podíváme na studie, které zkoumají, jak lidé informační technologie skutečně využívají, zjistíme, že většina lidí je používá k tvorbě a upevnění vlastní ‚bubliny pohodlí‘. Je to zóna, kde nemusíte řešit žádné nepohodlné kontroverze, nemusíte obhajovat svoje myšlenky, nemusíte nic vysvětlovat. ... Výsledkem ale je, že ztrácíme kritické schopnosti. Ztrácíme schopnost poznávat, vyjednávat, argumentovat, přijímat změnu.“

Úkol: Snímek Maturant

Pro lepší pochopení vlivu sociálních bublin na člověka se podívejte na krátký snímek Maturant. Ve 25 minutách projde kamerou většinu stadií postupné radikalizace mladého muže, která skončí až výrazným aktem agrese. Video je také vhodné použít v rámci preventivních programů věnujících se agresii, sociálním bublinám, hatespeech nebo radikalizaci.

Zdroje

Andrea Svobodová (2015) – Nenávistné projevy v online prostředí – Multikulturní centrum Praha. [online] [cit. 24.03.2020]. Dostupné z: https://mkc.cz/doc/Vyzkum_grafikaDEFIN.pdf

Hate crime | European Union Agency for Fundamental Rights . [online] [cit. 24.03.2020]. Dostupné z: <https://fra.europa.eu/en/themes/hate-crime>

Hate crime ... a co na to zákon? – Policie České republiky. Úvodní strana – Policie České republiky [online] [cit. 24.03.2020]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/hate-crime-a-co-na-to-zakon.aspx>

Projevy nenávisti v online prostoru a na sociálních sítích. Matouš Hrdina, Hana Daňková, Liudmila Kopecká. Člověk v tísni, Praha 2016, s. 28. Dostupné z <https://www.clovekvtisni.cz/en/analyza-projevy-nenavisti-v-online-prostoru-a-na-socialnich-sitich-553pub>

Projevy nenávisti v online prostoru a na sociálních sítích. Matouš Hrdina, Hana Daňková, Liudmila Kopecká. Člověk v tísni, Praha 2016, s. 32. Dostupné z <https://www.clovekvtisni.cz/en/analyza-projevy-nenavisti-v-online-prostoru-a-na-socialnich-sitich-553pub>